

Roslagens östra pastorat
martin.johansson@svenskakyrkan.se

Tillstånd till partiell omläggning av den västra kyrkogårdsmuren vid Estuna kyrka, Norrtälje kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Stockholms län beslutar att lämna tillstånd till omläggning av delar av den västra kyrkogårdsmuren vid Estuna kyrka, enligt ansökan som inkom till Länsstyrelsen den 20 december 2023.

Tillståndet har en genomförandetid på två år från dagen för detta beslut.

Villkor

- Arbetet ska genomföras under antikvarisk medverkan av antikvarie som ska godkännas av Länsstyrelsen. Ni uppger att ni önskar anlita Jan Perotti som medverkande antikvarie, vilket godkänns av Länsstyrelsen.
- Arbetet ska följa de handlingar som lämnats in i samband med ansökan. Under projektets genomförande får mindre utformningsfrågor och detaljprojektering ske i samråd med och godkännas av antikvarien. Om antikvarien inte kan godkänna föreslagen utformning ska frågan lämnas till Länsstyrelsen för prövning. Avvikelser från beslutet kräver ny prövning av Länsstyrelsen.
- Ni ska i god tid underrätta antikvarien om arbetets igångsättande och kalla antikvarien till byggmöten. Antikvarien ska ges möjlighet till dokumentation och undersökningar i samband med arbetena.
- Antikvarien ska sammanställa de genomförda arbetena i en rapport. Rapporten ska innehålla administrativa uppgifter för objektet och ärendet, en redogörelse för utförda åtgärder,

redovisning av vilka material som använts, redogörelse för kulturhistoriska, byggnadstekniska/byggnadshistoriska iakttagelser som framkommit under arbetet, en motivering och beskrivning av eventuella antikvariska överväganden och avsteg från beslutade åtgärder och dess påverkan på det kulturhistoriska värdet samt relevant bildmaterial före, under och efter arbetet med bildtext som anger vad bilden beskriver/visar. Rapporten skickas digitalt till Länsstyrelsen senast 3 mån efter avslutat arbete.

- Tillståndet gäller under nu kända förutsättningar. Om nya omständigheter framkommer ska frågan överlämnas till Länsstyrelsen för ny prövning.

Beskrivning av ärendet

Estuna kyrka och begravningsplats omfattas av skydd enligt 4 kap kulturmiljölagen (1988:950) (KML)

Kyrkogårdens bogårdsmur genomgick omfattande reparationer på 1730-talet och lades sedan om i sin helhet vid 1800-talets mitt.

Kyrkogårdens huvudentré utgörs av en stiglucka i den västra muren. Muren är en kallmur av lokal gråsten (granit) i varierande storlek.

Ni har ansökt om tillstånd för att lägga om delar av den västra bogårdsmuren. Sträckan söder om stigluckan, ca 60 meter, läggs om i sin helhet och i den norra delen läggs en sträcka om ca 20 meter om partiellt. Intilliggande lövträd och rotsystem i kombination med marktryck och erosion gör att muren kalvat och stenar har lossnat. Sträckan söder om stigluckan uppvisar brister som lösa stenar och större rörelser längs hela sträckan, och här finns även partier med brister i konstruktionen. Längs den norra sträckan är skadorna mer koncentrerade till nuvarande och tidigare trädlägen. Murarnas skick har förvärrats de senaste åren och skadorna är påtagligt större 2023 än vid inventering av bogårdsmuren 2021.

Befintlig sten används i huvudsak vid återuppbyggnad. Vid eventuell komplettering föreslås sten från lokala platser/åkrar. Skärv och krossten är främmande för äldre murar och ska undvikas. Återuppbyggda murpartier ska utformas lika intilliggande. Kärnan ska byggas med sten som håller samman konstruktionen i förband. Toppstenar ska vara tillräckligt djupa för att inte riskera att falla ur. Skolsten ska kilas fast i hålrum för stabilisering av större stenar. Mursidorna ska luta in mot mitten eller vara parallella. Vedartade växter och större lövansamlingar ska avlägsnas ur murarna.

Demontering görs varsamt med beaktande av trädrötter. Ny grundläggning anpassas till rötter genom skyddslager av makadam och att stenar läggs som broar över dem. Om rötter bedöms utgöra hinder för en fullgod grundläggning konsulteras antikvarien i frågan. Där trädstam bedöms stå för nära eller i muren kan murens bredd komma att anpassas genom lokal avsmalning av muren förbi trädet.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen bedömer att åtgärderna inte kommer att påverka kyrkogårdsmurens eller begravningsplatsens kulturhistoriska värden negativt utan innebär att dessa värden vidmakthålls. Åtgärdsförslaget utgår i hög grad från befintliga murars karaktär och uppvisar stor förståelse för deras kulturhistoriska värde. Det är positivt att metod för hantering av träd och trädrötter har utarbetats under projekteringen.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Detta beslut är fattat med stöd av 4 kap 13 § KML.

Information

- Kostnaden för den medverkande antikvarien åligger pastoratet.
- Sökanden svarar själv för att alla inblandade i arbetet tar del av villkoren i beslutet.
- Detta beslut innebär endast tillstånd enligt 4 kap. KML. Krävs tillstånd enligt någon annan lag, till exempel plan- och bygglagen, ska detta sökas särskilt.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av antikvarien Lina Karlsson. I den slutliga handläggningen har också antikvarien Heléne Hyrefelt Dahlström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Kopia till

Riksantikvarieämbetet

Uppsala stift

Byggnadsnämnden i Norrtälje kommun

Stockholms läns museum

Medverkande antikvarie

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Stockholm antingen via e-post; stockholm@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Stockholm, Box 22067, 104 22 Stockholm.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, stockholm@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 10 00. Ange diarienummer 63434-2023.